

Salmesang for demensramte er en alternativ gudstjenesteform med større fokus på det sansemotoriske aspekt. Udgangspunktet er, at forkyndelse er mere end ord – det er også musik, berøring, stemninger og visuelle stimuli. En række grundelementer er til stede i enhver folkekirkegudstjenstlig sammenhæng: det genkendelige og tryghedsskabende kirkerum med dets lys og akustik, sangen og musikken med den velkendte salme i centrum samt ritualer med dets let varierede gentagelser. Alt dette kan på forskellige måder stimulere den demensramtes sanseapparat uden anvendelse af det talte sprog.

En gudstjeneste er meget mere end verbal kommunikation; den er også kropslig tilstedeværelse, idet den består af rituelle handlinger: vi sidder, rejser os, går til alters, folder hænder, synger salmer, spiser og drikker. Dermed gives rum for den troserfaring, som når os ad anden vej end den sproglige. Vi kan derfor – i gudstjenestelige aktiviteter med mennesker ramt af demens – gøre brug af disse kropsligt-rituelle aspekter, da kroppen og sanserne her er de primære perceptionskanaler. I vores arbejde med demensramte i en folkekirkelig ramme er det blevet tydeligt, at gudstjenestens liturgiske struktur er en ramme, hvori man – på trods af funktions- og sågar relationstab – kan oppebære en menneskelig værdighed. Fordi gudstjenesten lejrer sig i kroppens hukommelse, kan man med sin blotte tilstedeværelse 'opleve' at gå i kirke. Sangen, bønnerne og læsningen kan være det fælles tredje, som giver en meningsfuld ligeværdighed mellem den demensramte, eventuelle pårørende og kirkens ansatte.

Det er et væsentligt aspekt af *Salmesang for demensramte*, at liturgien med dens ramme og forskellige elementer sætter deltagerne fri fra en nytteorienteret menneskeopfattelse og giver plads for en relationsbåret, fællesskabsorienteret tilstedeværelsesform. De rituelle kommunikationsformers gentagelse og genkendelighed kan virke frisættende – også der, hvor relationen til selv de nærmeste er svær. I og med det rituelle rum markeres desuden afstanden til dagligdagen, hvilket åbner for en potentiel transcendererfaring.

For den demensramte vil *Salmesang for demensramte* forløbe som en gudstjeneste, der så at sige finder sted i kroppen – og derved lagres i en fysisk hukommelse. Gudstjenesteformen retter sig primært mod mennesker med middelsvær demens og er udviklet med henblik på denne gruppe.

Christine Toft Kristensen, cand. musicae, organist

Mette Gautier, cand.theol., sognepræst og tegnsprogstolk